

POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

Izv.prof.dr.sc. Ivana Šandrk Nukić

Inženjerska ekonomija

Porez

- ▶ = dio prihoda koji država uzima pravnim i fizičkim osobama za pokriće svojih rashoda, a da pritom za uzvrat izravno ne daje nikakvu naknadu.
- ▶ Koristi poreznih obveznika od uplaćenih poreza su npr. izgradnja cesta, zdravstvenih objekata, škola, vrtića i sl..
- ▶ Porezi su ne samo izvori financiranja izdataka državnog aparata, nego i instrumenti ekonomske i socijalne politike.

Porezni sustav RH čine:

1. **Državni porezi**
2. Županijski porezi
3. Gradski ili općinski porezi
4. Zajednički porezi
5. Porezi na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću
6. Naknada za priređivanje nagradnih igara

Državni porezi su:

1. **Porez na dodanu vrijednost**
2. **Porez na dobit**
3. **Posebni porezi i trošarine**
 - 3.1. Na motorna vozila
 - 3.2. Na kavu i bezalkoholna pića
 - 3.3. Na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja
 - 3.4. Na alkohol, alkoholna pića, duhanske proizvode i energente

Županijski porezi

1. Porez na nasljedstva i darove
2. Porez na cestovna motorna vozila
3. Porez na plovila
4. Porez na automate za zabavne igre

Zajednički porezi

I. **Porez na dohodak**

Gradski i općinski porezi

1. Porez na potrošnju
2. Porez na nekretnine
3. Porez na promet nekretnina
4. Porez na korištenje javnih površina

Porez na dodanu vrijednost

(državni prorez)

Propisi

- ▶ Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN 73/13, 148/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24; Rješenje USRH 99/13, 153/13
- ▶ Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost NN 79/13, 85/13-ispravak, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17, 128/17, 1/19, 1/21, 73/21, 41/22, 133/22, 43/23, 1/24, 39/24
- ▶ Provedbena uredba Vijeća (EU) br. 282/2011 od 15. ožujka 2011. kojom se utvrđuju provedbene mjere za Direktivu Vijeća 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost
- ▶ Provedbena uredba vijeća (eu) br. 1042/2013 od 7. listopada 2013. o izmjeni Provedbene uredbe (eu) br. 282/2011 o mjestu isporuke usluga
- ▶ Uredba Vijeća (EU) br. 904/2010 od 7. listopada 2010. o administrativnoj suradnji i suzbijanju prijevare u području poreza na dodanu vrijednost (preinaka)
- ▶ Uredba vijeća (EU) br. 967/2012 od 9. listopada 2012. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 282/2011 u vezi posebnih programa za porezne obveznike koji nemaju poslovni nastan, a isporučuju telekomunikacijske usluge, usluge radijskog i televizijskog emitiranja ili elektroničke usluge osobama koje nisu porezni obveznici
- ▶ Okvirni sporazum Europske komisije i Vlade Republike Hrvatske u svezi sudjelovanja Republike Hrvatske u programima pomoći Europske zajednice, NN – Međunarodni ugovori 8/02, 11/02
- ▶ Presude Europskog suda pravde (http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/)
- ▶ Pravilnik o postupku ostvarivanja oslobođenja od poreza na dodanu vrijednost i trošarine za diplomatska i konzularna predstavništva, institucije i tijela Europske unije te međunarodne organizacije (NN 160/13)
- ▶ Pravilnik o oslobođenju od poreza na dodanu vrijednost i trošarine za robu uvezenu u osobnoj prtljazi osoba koje putuju iz trećih država te za robu uvezenu kao mala pošiljka nekomercijalnog značaja (NN 79/13)
- ▶ Pravilnik o postupku ostvarivanja oslobođenja od plaćanja poreza za diplomatska i konzularna predstavništva, institucije i tijela Europske unije te međunarodne organizacije (NN 81/15, 1/17, 126/19, 75/22 i 140/22)
- ▶ Naputak o ostvarivanju carinskih i poreznih oslobođenja temeljem članka 13. Dodatka A Okvirnog sporazuma između Europske komisije i Vlade Republike Hrvatske (NN 41/08)

Obilježja

- ▶ Suvremeni oblik oporezivanja potrošnje jer se plaća prilikom kupnje i uvoza dobara i korištenja usluga,
- ▶ Njegovo širenje je započelo šezdesetih godina 20. stoljeća kada ga je kao prva uvela Francuska
- ▶ Od razvijenih zemalja danas ga nemaju jedino SAD i Australija
- ▶ Obračunava se u svakoj fazi proizvodno-prodajnog ciklusa, ali samo za iznos dodane vrijednosti

Porezni obveznik

1. Svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat
2. Svaka osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva (npr. građani ili ministarstva)
3. Porezni obveznik koji na području RH nema sjedište, poslovnu jedinicu, prebivalište ili boravište, ali u tuzemstvu obavlja isporuke dobara ili usluga
4. Tijela državne i lokalne vlasti i druge javne ustanove ako obavljaju gospodarsku djelatnost

Izuzeća

1. Poduzetnik može poslovati izvan sustava PDV-a, tj. ne podliježe obvezi plaćanja i naplate PDV-a ukoliko su mu oporezive isporuke dobara i usluga manje od 39.816,84 eur godišnje!
2. Plaćanja PDV-a oslobođene su sve izvozne isporuke dobara, uključujući prijevozne i sve druge otpremne usluge

Načelo PDV-a u Hrvatskoj: načelo odredišta

- ▶ **Načelo odredišta** kaže da se oporezivanje obavlja prema mjestu kupnje, bez obzira je li roba proizvedena u Hrvatskoj ili uvezena u Hrvatsku
- ▶ Zbog načela odredišta izvoz je izuzet od plaćanja PDV-a

Porezna osnovica

1. Nabavna cijena dobara
2. Naknada za isporučene usluge

Temeljna isprava:

ispostavljeni račun za isporučena dobra /
obavljene usluge

Porezna obveza nastaje izdavanjem računa/građevinske
situacije, a mora se podmiriti u sljedećem mjesecu!

Način obračuna

- ▶ Svaki poduzetnik koji je obveznik PDV-a obračunava i naplaćuje PDV u računima za isporučena dobra i usluge, s time da ima pravo odbiti pretporez.
- ▶ **Pret porez** je svota PDV-a što ju je poduzetnik platio po osnovi računa za nabavu dobara i usluga što ih koristi u svom obavljanju gospodarske djelatnosti.
- ▶ PDV se prijavljuje putem prijave PDV-a koja se podnosi do 20-tog u mjesecu, a plaća se do posljednjeg dana u mjesecu
- ▶ Porezni obveznik koji u razdoblju oporezivanja ima pravo na odbitak pretporeza, čiji je iznos veći od njegove porezne obveze, ima pravo na povrat te razlike ili može iznos preplaćenog PDV-a prenijeti u sljedeće razdoblje oporezivanja.
- ▶ Krajnji učinak je obračunavanje poreza na **vrijednost što je nastala (dodana) u svakoj fazi prodaje** dobara i usluga – poreza na dodanu vrijednost.

Dodana vrijednost - razlika između vrijednosti prodaje proizvedenih dobara i usluga, i vrijednosti kupovina inputa (ali ne inputa rada) kojima su ta dobra i usluge proizvedeni

PRIMJER

Ako poduzeće kupi sirovine i opremu u vrijednosti od 1.000 eur i od njih izradi proizvod koji se prodaje za 1.500 eur, dodana vrijednost iznosi 500 eur.

Komparacija stopa PDV-a u zemljama EU

https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat_en:

Member States	Super-reduced Rate	Reduced Rate	Standard Rate
Belgium	-	6 / 12	21
Bulgaria	-	9	20
Czech Republic	-	10 / 15	21
Denmark	-	-	25
Germany	-	7	19
Estonia	-	9	20
Ireland	4.8	9 / 13.5	23
Greece	-	6 / 13	24
Spain	4	10	21
France	2.1	5.5 / 10	20
Croatia	-	5 / 13	25
Italy	4	5 / 10	22
Cyprus	-	5 / 9	19
Latvia	-	5 / 12	21
Lithuania	-	5 / 9	21
Luxembourg	3	8	17
Hungary	-	5 / 18	27
Malta	-	5 / 7	18
Netherlands	-	9	21
Austria	-	10 / 13	20
Poland	-	5 / 8	23
Portugal	-	6 / 13	23
Romania	-	5 / 9	19
Slovenia	-	9.5	22
Slovakia	-	10	20
Finland	-	10 / 14	24
Sweden	-	6 / 12	25
United Kingdom	-	5	20

Porezne stope

- ▶ 5% - kruh, mlijeko, knjige, lijekovi, ortopedska pomagala, novine sa min. 25.000 riječi, znanstveni časopisi, kino ulaznice
 - ▶ 13% - usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona,
 - za usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane u ugostiteljskim objektima te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima,
 - novine ispod 25.000 riječi
 - jestiva ulja i masti
 - dječja hrana
 - isporuka vode osim u ambalaži
 - bijeli šećer
 - ulaznice za koncerte
 - časopisi za kulturu i umjetnost
 - ▶ 25% - sve ostalo
-

Račun za uplatu porezne obveze

Državni proračun Republike Hrvatske

**PDV je najizdašniji porezni prihod proračuna: 2/3
proračunskih prihoda !!!**

Porez na dobit

(državni porez)

Propisi

- ▶ Zakon o porezu na dobit NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23
- ▶ Pravilnik o porezu na dobit NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18, 1/19, 1/20, 59/20, 1/21, 156/222, 156/23

Porezni obveznik

1. Trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja obavlja gospodarsku djelatnost
2. Tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezident)
3. Fizička osoba, koja ostvaruje dohodak, **ako izjavi** da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak
4. Obrtnik **ako je** u prethodnom poreznom razdoblju **ostvario primitak veći od 1.000.000,00** eur
5. Iznimno, tijela državne uprave i druge javne ustanove ako obavljaju gospodarstvenu djelatnost

Porezna stopa

- ▶ **10%** ukoliko su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 1.000.000,00 EUR,

ili

- ▶ **18%** ukoliko su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi veći od 1.000.000,00 EUR

Porezna osnovica

- ▶ Porez na dobit oporezuje *DOBIT* koja se utvrđuje prema računovodstvenim propisima
kao razlika prihoda i rashoda,
uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit.
- ▶ Oslobodjenja od plaćanja poreza na dobit su 2012.g. ukinuta

Porez na dohodak

(Zajednički porez)

Propisi

- Zakon o porezu na dohodak NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23
- Pravilnik o porezu na dohodak 10/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 56/23, 143/23
- Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti 1/20, 1/21, 156/22, 15/23, 1/24
- Pravilnik o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smjestaja u turizmu 1/19, 1/20, 1/21, 156/22, 1/23
- Odluka kojom se utvrđuju uvjeti i način preuzimanja podataka o dohocima i primicima iz Evidencije o dohocima i primicima NN 20/17, 62/17, 129/19

Porezni obveznik

1. Fizička osoba koja ostvaruje dohodak
2. Nasljednik: za sve obveze poreza na dohodak koje nije podmirila preminula osoba + porez na dohodak za dohodak koji mu pritječe iz naslijeđenih izvora dohotka

Porezni obveznici mogu biti rezidenti i nerezidenti.

Rezidenti i nerezidenti

- ▶ **Rezidenti** su sve osobe sa stalnim boravkom u određenoj zemlji, bez obzira na državljanstvo. U UŽEM smislu, to su samo državljani Republike Hrvatske
- ▶ **Nerezidenti** je fizička osoba s prebivalištem ili uobičajenim boravištem izvan Republike Hrvatske te pravna osoba kojoj sjedište nije upisano u sudski ili drugi registar u Republici
- ▶ Pri utvrđivanju oporezivih dohodaka, **odredbe ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja** i višestranih međudržavnih ugovora ili sporazuma imaju prednost pred odredbama tuzemnoga Zakon

Dohodak i izvori dohotka

- ▶ Dohodak je **zarada od rada** (umnog i fizičkog) u raznim oblicima (nadnice, plaće, naknade itd.)
- ▶ Izvori dohotka:
 1. dohodak od nesamostalnog rada (plaće i mirovine),
 2. dohodak od samostalne djelatnosti,
 3. dohodak od imovine i imovinskih prava,
 4. dohodak od kapitala,
 5. drugi dohodak.
- ▶ Ako se radi o **dohotku koji nije zarađen** od rada nego proizlazi iz različitih oblika imovine (dividende, kamate, rente itd.), **u poreznom smislu on se tretira kao dobit**. Država pravi tu zakonsku razliku kako bi opravdala različite porezne stope – više na nezarađeni, a niže na zarađeni dohodak.

Porezna osnovica i porezna stopa

- ▶ Porezna osnovica je **bruto dohodak umanjen za osobne odbitke**, a stope su kako slijedi:
 1. **Niža stopa** do 50.400,00 EUR godišnje (do 4.200,00 EUR mjesečno)
 2. **Viša stopa** iznad 50.400,00 EUR godišnje (iznad 4.200,00 EUR mjesečno)

Visine poreznih stopa određuju predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave svojom odlukom!

Osijek: 20 i 30%

Zagreb: 23,60 i 35,40%

Osobni odbitak

- ▶ = neoporezivi dio dohotka
- ▶ Osnovni osobni odbitak = 600,00 eur mjesečno
- ▶ Uvećava se za svako dijete i uzdržavanog člana obitelji s invaliditetom (prvo dijete ili uzdržavani član obitelji dodatnih 300,00 EUR, drugo dijete 420,00 EUR mjesečno...)

Doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje

Sustav mirovinskog osiguranja

- Postoje **TRI stupa mirovinskog osiguranja** u RH
- Prva dva stupa mirovinskog osiguranja su **obvezna** i doprinose za njih **poslodavac izdvaja iz vaše plaće**
- Treći stup je **dobrovoljan**, sami odlučujete hoćete li ga uplaćivati, a ako to činite, dobivate državne poticaje
- **Prvi stup** se temelji na **načelu međugeneracijske solidarnosti** i iz njega se isplaćuju mirovine današnjih umirovljenika. Stopa doprinosa je **15% bruto plaće**
- **Drugi stup** se temelji na individualnoj kapitaliziranoj štednji i iznosi 5% bruto plaće. Taj dio ostaje na vlastitom računu pojedinaca (u mirovinskom fondu koji je osobno morao odabrati prilikom prvog zaposlenja) i iz njega će se njemu osobno isplaćivati mirovina po završetku radnog vijeka
- **Treći stup** predstavlja dobrovoljnu osobnu štednju, ali ako ulažete u takav fond, **svoje novce ne možete podići prije napunjene 55.godine života!** Iznos koji uplaćujete određujete sami, a na ukupni iznos uplaćen u prethodnoj kalendarskoj godini ostvarujete pravo na državna poticajna sredstva koja iznose 15 posto od uplaćenog doprinosa, ali **najviše do 99,54 EUR godišnje.**

Sustav zdravstvenog osiguranja

- ▶ Postoji obvezno i dopunsko zdravstveno osiguranje
- ▶ **Obvezno zdravstveno osiguranje** provodi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, moraju ga imati sve osobe s prebivalištem ili dugotrajnim boravištem u Hrvatskoj, a **doprinos od 16.5%** za njega uplaćuje iz vaše bruto plaće vaš poslodavac (ili Zavod za zapošljavanje za nezaposlene osobe)
- ▶ **Dopunsko zdravstveno osiguranje** nije obavezno, ali građani koji ga nemaju (trenutno oko 600.000) prilikom bolničkog liječenja te prilikom odlaska obiteljskom liječniku ili stomatologu dužni su sudjelovati u troškovima zdravstvene zaštite u visini od 20% pune cijene zdravstvene zaštite. Također plaćaju i punu cijenu nekih lijekova.
- ▶ Treća je mogućnost posjedovanje **privatne police zdravstvenog osiguranja**, što također nije obavezno
- ▶ Djeca osiguranika su osigurana preko njih minimalno do 18. godine, odnosno do maksimalno svoje 26. godine ukoliko se školuju. Po isteku tog prava moraju se prijaviti HZZO i HZZ

Primjeri obračuna plaće (osobnog dohotka):

Bruto plaća	2.000,00 €				
Umanjenje osnovice za obračun doprinosa za MIO I.	0,00 €				
Osnovica za obračun doprinosa za MIO I.	2.000,00 €				
Mirovinsko 1. stup	300,00 €	stopa	15,0%		
Mirovinsko 2. stup	100,00 €	stopa	5,0%		
Dohodak	1.600,00 €				
Osobni odbitak	560,00 €	faktor	1,0	osnovica	560,00 €
Porezna osnovica	1.040,00 €				
Porez po nižoj stopi	208,00 €	stopa	20%	osnovica	1.040,00 €
Porez po višoj stopi	0,00 €	stopa	30%	osnovica	0,00 €
Porez ukupno	208,00 €				
Neto	1.392,00 €				
Bruto plaća	2.000,00 €				
Doprinos za zdravstveno	330,00 €	stopa	16,5%		
Ukupni trošak plaće	2.330,00 €	faktor	1,67		

Bruto plaća	6.000,00 €				
Umanjenje osnovice za obračun doprinosa za MIO I.	0,00 €				
Osnovica za obračun doprinosa za MIO I.	6.000,00 €				
Mirovinsko 1. stup	900,00 €	stopa	15,0%		
Mirovinsko 2. stup	300,00 €	stopa	5,0%		
Dohodak	4.800,00 €				
Osobni odbitak	560,00 €	faktor	1,0	osnovica	560,00 €
Porezna osnovica	4.240,00 €				
Porez po nižoj stopi	840,00 €	stopa	20%	osnovica	4.200,00 €
Porez po višoj stopi	12,00 €	stopa	30%	osnovica	40,00 €
Porez ukupno	852,00 €				
Neto	3.948,00 €				
Bruto plaća	6.000,00 €				
Doprinos za zdravstveno	990,00 €	stopa	16,5%		
Ukupni trošak plaće	6.990,00 €	faktor	1,77		

PITANJA ZA UČENJE

1. Što je porez?
2. Koji je najizdašniji porez proračunu RH?
3. Objasni načelo odredišta kod plaćanja PDV-a!
4. Što su porezna osnovica i temeljna isprava kod plaćanja PDV-a?
5. Koje su osnovne stope poreza na dobit i za koje razine?
6. Što je osnovica za obračun poreza na dobit?
7. Navedi obveznike poreza na dobit!
8. Koji porez plaćaju obrtnici na svoj financijski rezultat redovno, a koji iznimno i pod kojim uvjetima (na zahtjev, tj. nakon koje visine primitka)?
9. Što je dohodak?
10. Koji su sve izvori dohotka?
11. Što je osobni odbitak?
12. Koliko iznosi osnovni osobni odbitak, a koliki je dodatni odbitak za prvo dijete?
13. Koje su osnovne stope poreza na dohodak u Osijeku?
14. Na čemu se temelji prvi, a na čemu drugi mirovinski stup u RH te kolika je stopa doprinosa za ta dva mirovinska stupa?
15. Objasnite treći mirovinski stup!
16. Koliko iznosi stopa obveznog zdravstvenog osiguranja u RH?

Literatura

- ▶ <https://porezna-uprava.gov.hr/>
- ▶ <http://www.zakon.hr>
- ▶

